

- העותרות : 1. זולת לשוויון וזכויות אדם (ע"ר) מס' 580679371 מרח' ראול ולנברג 24 תל-אביב יפו טל. 0504796983
2. גב' ליאורה ניר מתנועת רגולציה הוגנת, ת.ז. 051887289 מרח' מאפו 15 תל-אביב יפו. טל. 054-5520052
- שתייהן באמצעות עו"ד ד"ר יפעת סולל, מסימטת יל"ג 4 בתל אביב יפו
טל. 050-377723 דוא"ל. Yifat.solel@gmail.com

- נ ג ד -

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. ממשלת ישראל
3. ראש ממשלת ישראל – ח"כ בנימין נתניהו
4. לשכת הפרסום הממשלתית

על-ידי פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים
משד' וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון, ירושלים 49029
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925990; פקס: 02-6467011

תגובת העותרות לתשובות המשיבים

בהתאם להחלטת כב' בית המשפט מיום 3.11.25 מוגשת בזאת תגובת המשיבות לתשובות המשיבים.

ראשית נאמר כי העותרות מברכות על הודעת המשיבים 1-4 (להלן: "המשיבים") לפיה אכן נפל פגם בהתנהלות משרדי הממשלה אל מול לשכת הפרסום הממשלתית וכי עד להגשת העתירה התקיים נוהג לפיו עמדתה של לפ"מ נתפסה כהמלצה בלבד וההחלטה בדבר חלוקת המשאבים לפרסום בערוצים השונים ובחירת ערוצי הפרסום, התקבלה במשרדי הממשלה וכי התנהלות פסולה זו הופסקה בעקבות העתירה ומעתה תוכר עמדת לפ"מ כעמדה מחייבת. העותרות סומכות ידן על ההודעה לפיה ינוסחו מחדש הוראות כאמור ויחודד מעמדה של לפ"מ ומצפות לראות את ההודעה המעדכנת, אותה התחייבו המשיבים להגיש לכב' בית המשפט בתוך שלושה חודשים.

כן מברכות העותרות על כך שהוכרעה כבר הסוגייה הנוגעת להחלטות להפסיק התקשרויות עם עיתון "הארץ" וכי נקבע כי החלטות הממשלה כאמור נעשו בניגוד לדין ובהתאם הסעד הנדרש בעניין זה התייתר.

העותרות יתמקדו בתגובתן בבקשת המשיבים לדחות על הסף את הסעד שנתבקש לעניין קביעת הנחיות היועץ המשפטי שענייני יצירת העדפה כלכלית לגוף מסחרי בדרך של השתתפות בתוכניות טלוויזיה של פוליטיקאים או פקידי ממשל, זאת אגב החלטתו של ראש הממשלה נתניהו להשתתף בתוכניות טלוויזיה (ספק ראיונות) בגוף תקשורת מסחרי יחיד בישראל.

ויודגש, המשיבים בחרו שלא ליתן מענה לסעד זה וזאת אך משום שלשיטתם לא היה מקום לכרוך סעד עם שני הסעדים האחרים בשל מה שהם מכנים "שוני במטריה ומסגרת הנורמטיבית". העותרות מבקשות מכב' בית המשפט לדחות עמדה זו, הן בשל המועד בו הוצגה והן מסיבות מהותיות, כפי שיפורט להלן.

נוסיף ונציין, כי לשיטתן של העותרות, אין בתשובה שהגיש ערוץ 14, אשר כב' בית המשפט אישר לו להגיש תשובה לעתירה, אם יבחר בכך, כל רלבנטיות להליכים האמורים. הסעדים שנתבקשו בעתירה עניינם התנהלות שקופה

ושיוויונית של רשויות השלטון ובעלי תפקידים בו והתנהלותם בהתאם להוראות תכ"מ והנחיות היועץ המשפטי. העתירה אף אינה מבקשת סעד רטרואקטיבי בגין התקשרויות שנעשו שלא כדין.

(במאמר מוסגר נציין, כי אותה ועידה פיקטיבית שנתקפה בבקשה לצו ביניים והיתה אמורה להערך באוגוסט ואחר כך בספטמבר – מעולם לא התקיימה וכן כי הנתונים בתשובתם הוצגו באופן שאינו תואם את דרך החישוב הנוהגת של אחוזי הצפייה ולא בכדי).

באשר ערוץ 14 אינו גורם שלטוני, אין בתשובתו דבר וחצי דבר שיש בו כדי להאיר על הסעדים שנתבקשו בעתירה ותשובתו כל כולה אינה אלא הטחת עלבונות בעותרות ובגופי תקשורת אחרים, כנהוג בשידורי אותו ערוץ – סוגי התבטאויות שראוי היה שלא ייכתבו כלל וודאי שאין מקומם במסמכים המוגשים לבית המשפט העליון. בהתאם העותרות אינן מוצאות מקום או צורך להתייחס לאמור בתשובה שאינה תשובה זו.

א. דרישה לקביעת הנחיות היועץ המשפטי – מתן יתרון כלכלי לגוף מסחרי בדרך של השתתפות בשידורים

1. המשיבים טוענים כי אין לכרוך את נושא הראיונות הבלעדיים, הנותנים יתרון כלכלי לערוך מסחרי, עם סוגיית ההתקשרויות לצרכי פרסום, וההנחיות הקיימות. לשיטות העותרות עסקינן בחיבור טבעי ומכל מקום, אין מקום לדחות קבלת מענה ענייני לסעד זה, אך בשל כריכתו כאמור, כפי שיפורט להלן.

2. בכל התקדימים (שצויינו ואחרים) לעניין כריכת נושאים שונים יחדיו, לא היה טיעון זה בגדר טיעון יחיד לדחיית עתירה. בנוסף, במקרים שנדחו בין היתר בשל סיבה זו, מדובר היה בריבוי עותרים, או בריבוי משיבים, או בריבוי סעדים שאינם ממוקדים או ברורים. אין זה המקרה הנדון. בענייננו מדובר בעותרות ציבוריות, שביקשו שלושה סעדים בלבד, אחד התייטר ושני האחרים מפורטים וברורים ומבקשים התייחסותם של אותם משיבים קונקרטיים. לעניין צירוף נושאים או סעדים, כתב פרופ' יצחק זמיר, בספרו הסמכות המינהלית, כרך ג' (2014) כדלהלן:

“בכל מקרה כזה על בית המשפט לאזן בין השיקולים הנוגעים לעניין ולהחליט אם צירוף הנושאים בעתירה הוא סביר, ואינו פוגע באופן ניכר בניהול ההתדיינות, או שמא הוא מלאכותי ופוגע, אם בבית המשפט ואם במשיבים. יש מקרים שבהם ראוי שבית המשפט יתחשב בשיקולים שהניעו את העותר להגיש עתירה אחת, אם אין בכך כדי לפגוע באופן ניכר בניהול ההתדיינות או באינטרס אחר, ויאפשר צירוף נושאים, במיוחד אם כל הנושאים עוסקים ביחסים שבין העותר לבין אותה רשות מינהלית.” (בע' 1742).

3. בשל מיגבלת המקום, אותה קבע כב' בית המשפט, נתייחס בקצרה בלבד לטעמים השונים לדחייה בשל כריכת סעדים והעדר הרלבנטיות שלהם לעתירה הנדונה.

ב. הסעד המבוקש דומה מבחינה נורמטיבית לסעד עליו ניתן מענה

4. עתירה זו עניינה בהתקשרויות מסוגים שונים של הממשלה, משרדיה וחבריה עם גופי תקשורת, בדרישה כי כל ההתקשרויות כאמור יעשו באופן שקוף ושוויוני שאינו מאפשר העדפה או פגיעה בגוף תקשורת מטעמים שאינם ענייניים ועלולים לגרום לו ליתרונות או לנזקים כלכליים בשל שיקולים בלתי ענייניים כאמור.

5. מניעת התקשרויות פסולות כאמור מפורטות בשורה של הנחיות היועץ המשפטי, בהן: הנחייה 1.1700 – מתן חסות על-ידי עובדי ציבור; הנחייה 1.1703 – השתתפות נבחרת ציבור ועובדי מדינה בפרסום

- ממשלתי; והנחייה 1.1706 – שימוש בנייר רשמי ובסמל המדינה שלא לצורך מילוי תפקיד רשמי. הדברים פורטו בסעיפים 55-68 בעתירה.
6. כל ההנחיות לעיל נכתבו מצורך שנוצר בעקבות התנהלות בלתי תקינה של פוליטיקאים ו/או פקידי ציבור ואשר חייבו כתיבתה של הנחייה מפורשת, מקום בו עקרונות הצדק הטבעי והמינהל התקין לא נתנו מענה מספק והותירו, לפחות למי שביקש לפעול באופן מפלה או מעדיף, פתח או ספק פתח חוקי, לעשות כן.
7. המשיבים הודו, כי ההחלטות בעניין הפסקת ההתקשרות עם עיתון הארץ נעשו בניגוד להנחיות כאמור.
8. המשיבים הודו, כי יש לחדד את ההוראות לעניין ההתקשרויות לצרכי פרסום עם גופי תקשורת ולמנוע הטייה על-ידי משרדי הממשלה, שעלולה להיות מבוססת על שיקולים זרים.
9. באותה נשימה, נתבקשו אותם המשיבים להתייחס לצורך בהנחיות למניעת שימוש פסול בכוח השלטוני לשם קידום גופי תקשורת מסחריים בדרך של השתתפות פוליטיקאים ו/או פקידי ממשל בשידורי טלוויזיה באופן היוצר יתרון כלכלי לערוץ מסחרי בשל השתתפות כאמור.
10. קביעת הנחיות באשר להשתתפות בעלי תפקידים – פוליטיים ומינהליים – באירועים טלוויזיוניים באופן המקנה יתרון כלכלי לערוץ מסחרי מסויים נדרשת כחלק מסדרת ההנחיות בנושא הגבלת השתתפות בעלי תפקידים כאמור, כפי שנעשה בעניין חסויות ופרסומים, לאור העובדה שבעלי תפקידים כאמור ובראשם ראש ממשלת ישראל, עושים שימוש תכוף בכוחם זה לשם קידומו של ערוץ מסחרי.
11. מדובר אם כן ברצף מתבקש של סעדים, הנובעים מאותו רציונל חוקי ומצויים באותו מעמד נורמטיבי.

ג. הסעד המבוקש נדרש למענה מאותם משיבים ולגבי אותה הסמכות הנתונה להם

12. המשיבים לעניין שלושת הסעדים שנתבקשו בעתירה הם זהים. בשלושת הסעדים המבוקשים נדרש לבחון האם המצב הנורמטיבי הנוכחי נותן מענה מספק לשם הבטחת המינהל התקין ומניעה של שימוש לרעה בכוח שלטוני לשם קידום או פגיעה בגופי תקשורת.
13. אותם המשיבים, שנתנו את המענה לפיו ההנחיות הקיימות לעניין התקשרות לשם פרסום בגופי תקשורת שונים אמנם נותנים מענה, אך יש לחדדו ולפרסם הנחיות ברורות יותר, הם המשיבים אשר צריכים להידרש לצורך בחידוד הנחיות קיימות או ליצירת הנחיות חדשות, שיתנו מענה קונקרטי לסוגייה של מתן יתרון כלכלי בדרך של השתתפות בתוכניות טלוויזיה בערוצים מסחריים.

ד. הסעד המבוקש אינו הופך את הדיון בעתירה לבלתי ישים

14. הרציונל המשפטי לדחייה בטיעון לריבוי נושאים, הוא כי עובדה זו הופכת את הדיון בעתירה לבלתי ישים (ראה: בג"ץ 7768/23 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ראש ממשלת ישראל; בג"ץ 7753/23 האגודה לזכויות האזרח נ' השר לביטחון לאומי) אולם גם אם ניתן היה לטעון, כי העתירה עוסקת בשלוש סוגיות, אשר כל אחת מהן מחייבת דיון מעמיק ובחינה יסודית של המסגרת החוקית והנורמטיבית ועל כן יש מקום להפריד בין הסוגיות ולאפשר לשופטי בית המשפט העליון לדון ולהכריע בכל אחת מהן בנפרד, בשל מורכבותן כאמור, הרי שטיעון זה אינו עוד בר-תוקף לאור תשובת המשיבים.
15. המשיבים בתשובתם הודיעו כי הסעד הראשון שנתבקש בעתירה התייטר בשל קבלת הטענות אותן העלו העותרות בעתירה אחרת וקביעתה של היועצת המשפטית כי ההחלטות שנתקפו נתקבלו שלא כדין.
16. המשיבים הודיעו עוד, כי באשר לסעד השני הנדרש בעתירה, הם ערכו בירורים אשר הביאו למסקנה כי טענות העותרות נכונות ויש לקבלן ואף הודיעו כי הבהירו למשרדי הממשלה כי עמדות לפי"מ מחייבות וכך הודיעו כי יעדכנו את כב' בית המשפט באשר להבהרות נוספות והוראות ברורות שהם עומדים להוציא

- ממסקנה מהבירורים שנערכו כאמור. מכאן, שכל שנתר לעניין סעד זה, הוא לעקוב אחר פרסום ההוראות החדשות, בהתאם להודעת המשיבים.
17. קיום דיון ענייני בסעד השלישי אינו יכול לפגוע בדיון, באשר הוא הסעד היחיד שנתר בו צורך לנהל התדיינות כאמור והיחיד בו נדרשת בעת הזו התערבותו של כב' בית המשפט.
18. יתר על כן, דחייה של הסעד השלישי על הסף מנוגדת לעיקרון היעילות השיפוטית, באשר דחייה כאמור תחייב פתיחה של הליך חדש וביזבוז זמן שיפוטי יקר.
19. לא יכולה לעמוד לעניין זה גם הטענה לפיה מדובר בטענות עובדתיות מרובות, באשר הטענות העובדתיות אינן מהוות אלא רקע לצורך למתן הנחיות. הסוגייה העומדת בפני כב' בית המשפט היא משפטית עקרונית – האם יש להוציא הנחיות לעניין השתתפות פוליטיקאים ופקידי ממשל בתוכניות בגופי שידור מסחריים, אשר יש בהם בכדי לעלות לכלל יצירת יתרונות כלכליים בלתי שיוויוניים.
20. באשר לא ניתנה כל הנמקה מהותית לעניין דחייתו של הסעד השלישי ובאשר מדובר בסעד קונקרטי וברור, הרי שנדרש לתת לו מענה ענייני ואין כל מקום לדחות אותו לשם הגשה מחדש.

ה. חשש לחוסר תום לב

21. יש יותר מקורטוב של חוסר תום לב לטעון לדחייה על הסף לאחר חודשים רבים של חוסר מענה. נשוב ונזכיר, כי התשובה המקדמית של המשיבים הוגשה למעלה משמונה חודשים לאחר הגשת העתירה ולאחר שבע(!) בקשות דחייה. מאז בקשת הדחייה השנייה, שהוגשה ביום 5.6.25 ציינו המשיבים כי מתנהלים דיונים ענייניים בטענות העותרות וכי נדרש זמן נוסף כדי לגבש תשובה מלאה על דעת כל הגורמים.
22. בהודעתם כאמור, יצרו המשיבים מצג לפיו הם מתעתדים ליתן מענה ענייני לו חשבו המשיבים, כי אין מקום לכרוך את הסעד השלישי עם הסעדים האחרים, הרי שהיה עליהם לטעון זאת במועד מוקדם, כך שלעותרות היתה ניתנת האפשרות להתייחס לטיעון פרוצדוראלי זה לפני חודשים רבים וכב' בית המשפט היה נדרש להכרעה בנושא ולו קיבל את עמדת המשיבים, היו העותרות חופשיות להגיש עתירה נפרדת לפני חודשים רבים.
23. נדמה כי ההיתלות בטענה נפסדת זו, אינה נובעת אלא בשל העובדה שהמשיבים מבקשים להמנע ממתן מענה ענייני בסוגייה שנושא הכשל העיקרי שמחייב את הטיפול בה הוא ראש ממשלת ישראל.

ו. העובדות הרלבנטיות מאז הגשת העתירה

24. מנתוני "העין השביעית" עולה מאז הגשת העתירה, ב-6.2.25 השתתף ראש הממשלה נתניהו בתוכניות ערוץ 14 עוד 4 פעמים, משך מצטבר של שתיים ושלוש עשרה דקות. כלומר, מתחילת מלחמת 7 באוקטובר השתתף ראש הממשלה 21 פעמים בתוכניות ערוץ 14, משך מצטבר של כעשר שעות שידור. יצויין עוד, כי מאז הגשת העתירה ולראשונה מזה שש שנים, נתן ראש הממשלה ראיון לתאגיד השידור הציבורי, שארך 32 דקות, וזאת למראיינת איילה חסון.
25. בנוסף על אלה, בחר ראש הממשלה להשתתף בשידור אחד של i24 וכן במשדר של ערוץ קניות בטלגרם.
26. נדמה כי העובדות כאמור אך מחזקות את הצורך לקבוע הנחיות ברורות באשר להשתתפות בתוכניות כדי למנוע ניצול לרעה ויצירת יתרונות כלכליים לגופים מסחריים וכי הנחיות כאמור נדרשות באותה מידה כפי שנדרשו ההנחיות לעניין מתן חסות וכיו"ב כמפורט בעתירה והעדר של הנחיות כאמור אינו אלא אלא תוצאה של לקונה, אשר העובדות המצטברות מצביעות על הצורך המידי בתיקונה.

27. באשר לא טענו המשיבים כל טיעונים ענייניים באשר לסעד השלישי שנתבקש בעתירה ובאשר חלפו למעלה משמונה חודשים מיום הגשת העתירה ובאשר נמנעו המשיבים מלהעלות טיעונים פרוצדוראליים כאמור במועד מוקדם ובעיקר לאור העובדה שהסעד השלישי הוא היחיד שנותר לדיון ולהכרעה בפני בית המשפט ועל כן לא ניתן לטעון להעדר יעילות שיפוטית בהמשך שמיעתו וקיום דיון בו – יש לדחות את טענת המשיבים ולחייבם ליתן – תוך זמן קצוב וקצר – תשובה עניינית לטענות העותרות לעניין סעד זה.

ד"ר יפעת סולל, עו"ד
ב"כ העותרות